

La planificació cultural com a eina de governança i desenvolupament

Published by [Interacció](#) [1] on 13/12/2019 - 14:31 | Last modification: 25/06/2026 - 10:18

La lectura d'aquest article de Félix Manito resulta especialment interessant perquè permet observar el moment en què la planificació cultural estratègica es consolida com una pràctica habitual de les polítiques culturals públiques. Escrit des de l'experiència acumulada de plans culturals a Espanya, el text no es limita a descriure metodologies. També identifica les motivacions polítiques que impulsen aquests processos, les dificultats que en condicionen l'aplicació i els canvis que han introduït en la manera d'entendre la cultura dins l'acció pública.

Manito defensa que la planificació cultural ha esdevingut una eina necessària en un context marcat per la globalització i per la creixent relació entre cultura, desenvolupament territorial i competitivitat urbana. La cultura deixa d'aparèixer únicament com un conjunt de sectors específics com biblioteques, patrimoni o arts, per convertir-se en un factor que contribueix a projectar el territori, reforçar-ne la identitat i impulsar-ne el desenvolupament.

L'autor identifica cinc grans motivacions per iniciar un procés de planificació cultural: la voluntat d'innovar i modernitzar les polítiques culturals, la recerca de corresponsabilitat amb altres agents, la necessitat d'anticipar els reptes futurs, la contribució al desenvolupament territorial i la voluntat de reforçar el posicionament extern dels territoris mitjançant estratègies de màrqueting cultural. Aquesta classificació mostra fins a quin punt els plans culturals responen tant a objectius interns de millora institucional com a aspiracions més àmplies de transformació territorial.

L'article també destaca que l'administració pública és el principal motor d'aquests processos. Ajuntaments, comunitats autònomes i, en alguns territoris, diputacions provincials han estat els actors que han impulsat de manera més sistemàtica la planificació cultural. L'autor assenyala especialment el paper de les diputacions de Barcelona i Bizkaia en la proliferació de projectes de planificació cultural local gràcies a programes estables de suport als municipis.

?La planificació cultural busca articular visió política, coneixement del territori i participació dels agents culturals.

Pel que fa a la metodologia, Manito descriu una estructura reconeixible: una fase de diagnòstic destinada a comprendre la realitat cultural del territori i una fase posterior de definició estratègica i pla d'acció. El text subratlla la importància de combinar dades quantitatives, informació qualitativa, entrevistes i espais participatius. També remarca el paper central de la comunicació i la participació, encara que constata que sovint aquests aspectes han estat menys desenvolupats del que seria desitjable.

Una de les aportacions més rellevants del text és la seva reflexió sobre les causes del fracàs dels plans culturals. L'autor identifica dos factors recurrents: la manca de corresponsabilitat i la manca de lideratge. Els plans impulsats exclusivament per un govern o un equip polític són especialment vulnerables als canvis electorals. Per contra, aquells que aconsegueixen implicar diversos agents i generar consensos àmplis tenen més possibilitats de mantenir-se en el temps. Aquesta observació és especialment pertinent en l'àmbit local, on molts plans depenen encara de la capacitat institucional acumulada i de la continuïtat dels equips impulsors.

Finalment, Manito sosté que la principal contribució de la planificació estratègica ha estat situar la cultura en una posició més central dins les polítiques públiques. Segons l'autor, la planificació ha ampliat l'agenda cultural incorporant qüestions com el turisme cultural, les indústries culturals o la cultura de proximitat, alhora que ha introduït una mirada més prospectiva i transversal. La referència final a l'Agenda 21 de la Cultura reforça aquesta idea d'una cultura vinculada a la governança, la sostenibilitat i el desenvolupament territorial.

Llegit avui, l'article té un valor doble. D'una banda, ofereix una síntesi útil de les metodologies i discursos que han marcat la consolidació dels plans culturals durant les darreres dècades. De l'altra, permet rellegir críticament algunes de les qüestions que continuen obertes: fins a quin punt els plans generen compromisos reals, com es garanteix la seva implementació i quina relació existeix entre la capacitat de planificar i la capacitat efectiva d'actuar. (n. de l'e., 2026)

Referència

Manito Lorite, F. (2018). *Planificación cultural pública. Periférica Internacional: Revista para el análisis de la cultura y el territorio*, (19), 114–121. [10.25267/Periferica.2018.i19.12](https://doi.org/10.25267/Periferica.2018.i19.12) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: planificació cultural

Tags: governança cultural

Tags: polítiques culturals

Tags: desenvolupament territorial

Tags: gestió cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2019/planificacio-cultural%20>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://dx.doi.org/10.25267/Periferica.2018.i19.12>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8207>